

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatelky **T. B.** zastoupené JUDr. Milanem Poláčkem, advokátem se sídlem v Brně, Starobrněnská 13, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2004, č. j. 55 Az 827/2003 – 31,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2004, č. j. 55 Az 827/2003 – 31, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 8. 2004, č. j. 55 Az 827/2003 – 31, byla odmítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 8. 9. 2003, č. j. OAM-2298/VL-10-ZA05-2003, jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovatelce podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění usnesení uvedl, že podání stěžovatelky postrádalo základní náležitosti žaloby vymezené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s., a přes výzvu a poučení soudu nebylo doplněno.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. Krajský soud podle ní nesprávně posoudil a vyložil zákonem definované obecné náležitosti podání, jakož i kvalifikované náležitosti

žaloby ve smyslu ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka má za to, že žaloba obsahovala všechny zákonem vyžadované náležitosti, byla tedy po formální stránce bez závad, projednatelná a způsobilá vyvolat zákonem stanovený účinek, tedy meritorní přezkum napadeného správního rozhodnutí soudem. Další pochybení spatřuje v nesprávné interpretaci soudního řádu správního a občanského soudního řádu týkající se podmínek, za nichž je účastníku v řízení nutno ustanovit tlumočníka. V důsledku tohoto pochybení pak krajský soud postupoval v rozporu se zákonem, když podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl její podání za situace, kdy nebyly splněny podmínky pro tento postup. V daném případě bylo nutno aplikovat ustanovení § 18 o. s. ř., podle něhož mají účastníci právo jednat před soudem ve své mateřštině. Toto právo zahrnuje mimo jiné oprávnění účastníka činit podání ve svém mateřském jazyce. Smyslem institutu ustanovení tlumočníka je tedy zajistit cizinci neschopnému komunikovat se soudem v češtině srovnatelnou kvalitu komunikace se soudem, jakou disponují účastníci znalí českého jazyka. Tento institut však svědčí nikoliv pouze právům účastníka, ale je stejně tak nezbytný i pro soud, chce-li se kvalifikovaně seznámit s obsahem účastníkových podání a vyjádření ve věci. Pokud tedy část žaloby byla psaná rusky, bylo povinností krajského soudu zajistit si překlad tohoto podání do češtiny. Jestliže tak krajský soud neučinil, nemohl nejen kvalifikovaně zjistit všechny okolnosti skutkového stavu, ale zároveň i porušil právo účastníka obracet se na soud ve své mateřštině. Dále stěžovatelka namítala, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že toto porušení negativně ovlivnilo zákonnost správního rozhodnutí. V žalobě přesně označila konkrétní ustanovení správního řádu, jež byla při řízení porušena a odkazem na spisový materiál a zejména na obsah pohovoru ze dne 16. 5. 2003 a doplňujícího pohovoru ze dne 9. 6. 2003 a navrhla i důkaz, z něhož byl zřejmý v žalobě tvrzený formální přístup ministerstva k vyřizování její žádosti o azyl. Vzhledem k tomuto zanedbání tedy nemohla být ministerstvem spolehlivě zjištěna skutková podstata jejího případu, řízení bylo zatíženo vadou a krajský soud měl pro tuto důvodně vytčenou vadu žalobou napadené rozhodnutí ministerstva zrušit. Proto se domáhala zrušení napadeného usnesení a přiznání kasační stížnosti odkladného účinku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázalo na správní spis a protože k přiznání odkladného účinku neshledalo důvody, tak jeho návrh nepodpořilo.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Vzhledem ke skutečnosti, že napadeným rozhodnutím krajského soudu byla žaloba odmítnuta, mohl Nejvyšší správní soud toto rozhodnutí přezkoumat pouze z hlediska jeho zákonnosti z důvodů stěžovatelkou uvedených ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a nezabýval se dalšími důvody, které stěžovatelka v kasační stížnosti uplatnila.

Krajskému soudu bylo doručeno podání stěžovatelky ze dne 24. 9. 2003, které bylo označeno jako žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra. Tato žaloba byla sepsána zčásti v jazyce českém a zčásti ji stěžovatelka sepsala vlastnoručně v jiném než českém jazyce. Krajský soud přípisem ze dne 12. 11. 2003 vyzval stěžovatelku, aby ve lhůtě jednoho měsíce

od doručení této výzvy předložila soudu překlad části svého podání, která byla psána v jiném než českém jazyce, a současně ji upozornil, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud nebude k této části podání přihlížet. Tuto výzvu se však stěžovatelce nepodařilo doručit, protože se v době doručování na adrese M., U S. 319, kam jí byla tato písemnost zaslána a kde dočasně pobývala na propustce, již nezdržovala. Usnesením ze dne 5. 1. 2004, č. j. 55 Az 827/2003 – 16, krajský soud poté vyzval stěžovatelku, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení odstranila vady podání ze dne 24. 9. 2003 tak, že označí žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje výroky napadeného rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné a uvede, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení navrhuje provést. Současně ji upozornil, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o jejím podání odmítne. Stěžovatelka na tuto výzvu krajského soudu, která jí byla doručena do vlastních rukou dne, nereagovala. Krajský soud proto její podání napadeným usnesením odmítl.

Vzhledem k tomu, že s. ř. s. neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině, je třeba za použití ustanovení § 64 s. ř. s. postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř., podle kterého mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení, mají právo jednat před soudem ve své mateřštině a soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil účastníkovi tlumočníka, nestačí pouze, že se jedná o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí potřeba ustanovit tlumočníka vyjít v řízení najevo.

V dané věci podle názoru Nejvyššího správního soudu potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočníka v řízení před krajským soudem vyšla najevo z obsahu její žaloby, jejíž část byla sepsána v jiném než českém jazyce, přičemž stěžovatelka požádala soud o překlad této části do českého jazyka. Jestliže krajský soud neznal část obsahu žaloby napsanou v jiném než českém jazyce, nemohl dovodit, že žaloba neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., neboť za tohoto stavu nebylo možno posoudit, zda je způsobilá projednání či je nutné její doplnění.

Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu krajského soudu při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento pochybil, pokud neustanovil stěžovatelce tlumočníka. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani to, že část žaloby byla sepsána v českém jazyce, neboť tato skutečnost sama o sobě nemůže ovlivnit závěr o splnění podmínek uvedených v § 18 odst. 2 o. s. ř. Krajský soud tím, že stěžovatelce neustanovil tlumočníka, ačkoliv tato potřeba vyšla v řízení najevo, nepostupoval v souladu s ustanovením § 18 o. s. ř., což ve svých důsledcích znamená, že nerespektoval zásadu rovnosti účastníků řízení v tomto ustanovení zakotvenou.

Z důvodů výše uvedených proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu